

Mr. H.W.M. (Hans) Nacinovic
Eigenaar De Legibus Juridisch Advies

Geen nieuwe schulden maken

Wie in een schuldsaneringstraject zit of wil, mag geen nieuwe schulden maken. Want anders is het net als dweilen met de kraan open. En bovendien helpt het ook niet echt om medewerking van schuldeisers te krijgen. Dat klinkt allemaal heel logisch. Laatst stuitte ik evenwel op een voorbeeld van een mevrouw die wel heel veel moeite deed om geen nieuwe schulden te maken. Wat was het geval? Mevrouw had een bezwaar ingediend tegen een bijstandsbeslissing. In bezwaar kreeg ze gelijk en de gemeente kende haar een kostenvergoeding toe. Deze werd echter niet uitbetaald, maar verrekend met een andere schuld van deze mevrouw aan de gemeente. Dat wilde zij niet. Door de verrekening zou er een nieuwe schuld ontstaan bij haar advocate, die immers op haar beurt de ontvangen kostenvergoeding weer zou moeten afdragen aan de Raad voor de rechtsbijstand. Daarom had ze ook bewust niet om een kostenvergoeding gevraagd. Mevrouw was daarom in beroep gegaan tegen de toekenning van een kostenvergoeding in bezwaar. Volgens de rechtbank had zij hier echter geen belang bij en de rechtbank verklaarde het beroep niet-ontvankelijk. Maar de Centrale Raad van Beroep zag het anders (CRvB 24 april 2018, ECLI:NL:CRVB:2018:1427). De Raad achtte het op voorhand niet uitgesloten dat door de verrekening van de bezwaarkosten een nieuwe schuld ontstaat en dat daardoor de toelating tot het schuldhulpverleningstraject in gevaar zou komen. De Raad draaide de vergoeding van de kosten in bezwaar terug (en kende nadrukkelijk geen kostenvergoeding toe in het hoger beroep!).

Toch is het wel gek dat er zo krampachtig wordt vermeden om een nieuwe schuld te maken. Per saldo maakte de mevrouw immers helemaal geen schuld. Haar schuld aan de gemeente werd verminderd met het verrekende bedrag en of haar advocate daadwerkelijk een vordering bij haar zou indienen vanwege de niet ontvangen kostenvergoeding, zou eerst nog maar eens moeten blijken. In elk geval zou die vordering nooit hoger kunnen zijn dan het bedrag van de verrekende kostenvergoeding. Haar totale financiële positie kon dus wel beter en nooit slechter worden van de toekenning van de kostenvergoeding.

En er zijn ook andere voorbeelden denkbaar. Wie bijvoorbeeld een dure lening aflost met een goedkopere, maakt ook een nieuwe schuld, maar zijn totale financiële situatie wordt er wel beter van. Bovendien zal het in een aantal gevallen zelfs onvermijdelijk zijn dat je nieuwe schulden maakt, als je het juiste wilt doen. Te denken valt bijvoorbeeld aan iemand die nog een loonvordering meent te hebben op zijn (voormalig) werkgever, maar in afwachting van een rechterlijke procedure daarover bijstand ontvangt. (Je moet tenslotte toch ergens van leven.) Als hij de procedure wint, zal hij alsnog zijn loon over de betreffende periode krijgen, maar voor zover hem over die periode ook bijstand is verleend, zal de gemeente die bijstand terugvorderen. Dat is formeel dan een nieuwe schuld en dat willen we niet. Maar het alternatief - de loonvordering dan maar laten voor wat ze is - zal bij de gemeente toch ook niet in goede aarde vallen. Dan moet er per saldo meer bijstand worden verleend. De kans is zelfs groot dat de gemeente bij de aanvang van bijstandsverlening in dergelijke gevallen de bijstandsgerechtigde juist expliciet verplicht om zijn aanspraken zo nodig bij de rechter af te dwingen. Als je dan zo strikt omgaat met een nieuwe schuld, kan betrokkene bij de rechter alleen nog maar verliezen. Of hij verliest zijn zaak of hij verliest zijn toegang tot de schuldhulpverlening.

De uitspraak van de Centrale Raad zal ongetwijfeld juist zijn, maar ik meen dat je de werkelijke oplossing aan de andere kant moet zoeken. Bij de toelating tot de schuldhulpverlening moeten gemeenten niet rigide naar het maken van nieuwe schulden kijken. Ze moeten kijken naar het 'totale plaatje'. Dat doet de Afdeling Rechtspraak van de Raad van State ook in gevallen waarin de gemeente de schuldhulpverlening had beëindigd vanwege het ontstaan van nieuwe schulden (ABRS 25 april 2018, ECLI:NL:RVS:2018:1389). En ook in een geval waarin een verzoek om schuldhulpverlening was afgewezen wegens het ontstaan van een zogenaamde fraudeschuld en bijkomende boete op grond van de Participatiewet, zag de afdeling nog ruimte voor een belangenafweging (ABRS 3 maart 2018, ECLI:NL:RVS:2018:767). Al is het misschien ook weer niet zo verwonderlijk, dat deze belangenafweging in dat laatste geval niet ten gunste van de schuldenaar uitviel.